STRUKTURA KAPITAŁU PRZEDSIĘBIORSTWA

Anna Wolak-Tuzimek
Politechnika Radomska

ANALIZA KAPITAŁU WŁASNEGO I OBCEGO W PRZEDSIĘBIORSTWIE PRZY WYKORZYSTANIU TESTU NIEZALEŻNOŚCI CHI-KWADRAT

Wstęp

Kapitał jest pojęciem wieloznacznym i różnie interpretowanym. Wielość znaczeń kapitału wynika z odmienności ich zastosowań. Niektóre z tych określeń wykorzystywane są do wyjaśniania mechanizmów wpływających na procesy gospodarcze, inne do szacowania np. wartości przedsiębiorstwa czy wielkości dywidendy, jeszcze inne są stosowane w praktyce gospodarczej. W literaturze przedmiotu występuje wiele definicji kapitału. Najczęściej określa się kapitał jako:

- nagromadzone dobro służące do rozwijania produkcji oraz zasoby pieniężne niezbędne do produkcji (Lichtarski 2007, s. 163),
- bogactwo zebrane uprzednio przez przedsiębiorstwo w celu podjęcia dalszej produkcji (*Wielka encyklopedia powszechna*, 1965, s. 443),
- ogół źródeł finansowania majątku (aktywów) przedsiębiorstwa (*Leksykon finansów* 2001, s. 119),
- zasoby służące pomnażaniu wartości gospodarczych, występujące pod trzema postaciami: zasobów pieniężnych, środków produkcji oraz zasobów intelektualnych,
- całokształt zaangażowanych w przedsiębiorstwo wewnętrznych, zewnętrznych, materialnych, niematerialnych, własnych, obcych, terminowych i nieterminowych zasobów (*Encyklopedia biznesu* 1995, s. 398).

Do wstępnej charakterystyki kapitału przedsiębiorstwa stosowane są różnorodne kryteria jego klasyfikacji, ale najbardziej rozpowszechniony jest podział kapitału na podstawie kryterium jego własności na kapitał własny i kapitał obcy. Przez kapitał własny rozumie się kapitał właściciela (lub właścicieli) przedsiębiorstwa, przez kapitał obcy natomiast – kapitał jego wierzycieli (Łuczka 2001, s. 38).

Pozyskiwanie kapitału, zarządzanie nim oraz używanie go w sposób prawidłowy przez przedsiębiorstwo wymaga znajomości i zrozumienia jego podstawowych cech i funkcji. Zarówno kapitał własny, jak i obcy mają swoje zalety i wady sprawiające, że w określonych warunkach działania lepszym rozwiązaniem jest finansowanie działalności kapitałem własnym, a w innych obcym.

1. Metodyka przeprowadzonych badań

Zmiany w poziomie i strukturze kapitału przedsiębiorstwa dokonano na podstawie badań przeprowadzonych na ogólnopolskiej losowej próbie 318 przedsiębiorstw prywatnych i dotyczyło okresu działalności firmy w latach 2004-2006. Wywiady z respondentami były realizowane metodą ankiety poczty elektronicznej. Kwestionariusz ankietowy (narzędzie badawcze) został przesłany do 1100 przedsiębiorstw w okresie listopad 2007-marzec 2008 r. Zwrot ankiet zakończył się w lipcu 2008 r.

Współzależności między zmiennymi objaśniającymi (segmentacji dokonano wg: wielkości firmy, przychodu, efektu finansowego, udziału kapitału własnego) a wskazaniami określonych kategorii odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie oceniono testem niezależności χ^2. Test ten stosowany jest w przypadku weryfikacji hipotezy o współzależności pomiędzy dwiema cechami jakościowymi. Wnioskowanie prowadzono przy poziomie istotności $\alpha = 0,05$. Jeżeli obliczona wartość χ^2 była wyższa od wartości krytycznej, odrzucano hipotezę zerową o braku współzależności obu zmiennych. W przypadku wystąpienia zbyt niskich liczebności analizy testem χ^2 nie wykonywano (zaznaczono to w tabelach znakiem -). Podstawę analizy stanowiły ponadto wartości procentowego udziału wskazań każdej kolejnej kategorii odpowiedzi na określone pytanie, obliczone dla każdego wyodrębnionego segmentu firm. Analizę wykonano oddzielnie dla każdego z trzech lat.

2. Przyczyny zmian poziomu kapitału własnego

W tabeli 1 zestawiono rezultaty analizy współzależności występujących pomiędzy zmiennymi objaśniającymi a przyczynami zmiany poziomu kapitału własnego w firmie. Spośród kategorii przyczyn (wskazanych w kwestionariuszu) respondenci wskazywali tylko dwie: wartości udziałów wspólników i zmiana liczby wspólników.

Analizę testem $\chi 2$ wykonano tylko w odniesieniu do zmiany wartości udziałów wspólników, nie można było natomiast wykonać obliczeń w odniesieniu do zmiany liczby wspólników ze względu na bardzo niskie liczebności wskazań przez większość wyodrębnionych segmentów.

Zmiana wartości udziałów wspólników jako czynnika powodującego zmianę poziomu kapitału własnego w firmie była wskazywana zdecydowanie częściej przez

firmy duże (w kolejnych latach: 33, 33 i 29%) niż przez pozostałe segmenty (tylko do 18% wskazań). Wpływ wielkości firmy był statystycznie istotny.

W 2004 r. ważkość zmiany wartości udziałów wspólników nie była zróżnicowana wielkością przychodu (w obu segmentach firm wskazano ten czynnik na poziomie 12%). Zróżnicowanie to wystąpiło natomiast w latach następnych i było statystycznie istotne. Przyczynę tę wskazało 15% respondentów z firm o przychodzie powyżej 500 tys. zł, a tylko 8% respondentów z firm deklarujących niższy przychód.

Firmy deklarujące zysk w wyższym stopniu wskazywały na zmianę wartości udziałów jako ważnego czynnika niż firmy, które nie osiągnęły zysku. Różnica pomiędzy tymi dwoma segmentami wynosiła od 10 do 16%, przy czym w 2004 r. była ona statystycznie istotna (dla danych z 2006 r. obliczeń nie wykonano).

Tabela 1. Przyczyny zmian poziomu kapitału własnego

Zmienna objaśniająca	Kategoria zmiennej objaśniającej	Zmiana wartości udziałów	Zmiana liczby wspólników
2004			
Wielkość firmy	mikro	10,20%	0,00%
	małe	15,63%	3,13%
	średnie	5,26%	0,00%
	duże	33,33%	16,67%
	χ^2	**11,610***	-
Przychód (w zł)	do 500 tys.	12,40%	0,00%
	pow. 500 tys.	12,18%	3,05%
	χ^2	**0,003**	-
Wynik finansowy	brak zysku	4,55%	0,00%
	zysk	14,81%	2,47%
	χ^2	**4,963***	-
Udział kapitału własnego	do 50%	12,82%	2,56%
	pow. 50%	12,90%	1,61%
	χ^2	**0,001**	-
2005			
Wielkość firmy	mikro	11,63%	0,00%
	małe	16,22%	5,41%
	średnie	10,00%	0,00%
	duże	33,33%	16,67%
	χ^2	**7,369***	-

Zmienna objaśniająca	Kategoria zmiennej objaśniającej	Zmiana wartości udziałów	Zmiana liczby wspólników
Przychód (w zł)	do 500 tys.	8,26%	0,00%
	pow. 500 tys.	17,22%	4,31%
	$\chi 2$	4,743*	-
Wynik finansowy	brak zysku	7,14%	0,00%
	zysk	15,73%	3,37%
	$\chi 2$	**2,151**	-
Udział kapitału własnego	do 50%	7,89%	5,26%
	pow. 50%	19,05%	1,59%
	$\chi 2$	**6,994***	-
2006			
Wielkość firmy	mikro	10,17%	0,00%
	małe	18,10%	0,00%
	średnie	4,76%	14,29%
	duże	28,57%	14,29%
	$\chi 2$	**11,620***	-
Przychód (w zł)	do 500 tys.	5,66%	0,00%
	pow. 500 tys.	16,98%	5,66%
	$\chi 2$	**7,901***	-
Wynik finansowy	brak zysku	0,00%	0,00%
	zysk	15,97%	4,56%
	χ^2	-	-
Udział kapitału własnego	do 50%	10,26%	5,13%
	pow. 50%	14,52%	3,23%
	χ^2	1,162	-

* *Oznacza, że należy odrzucić hipotezę zerową o braku współzależności zmiennych.*
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Wielkość udziału kapitału własnego nie różnicowała ważkości tego czynnika w 2004 i 2006 r. (średnio wskazywało ten czynnik 12% respondentów). W 2005 r. zanotowano wyższe zróżnicowanie – ok. 11% – na korzyść firm z przewagą kapitału własnego; współzależność ta okazała się statystycznie istotna.

Zmiana liczby wspólników jako czynnik powodujący zmianę poziomu kapitału własnego w firmie odgrywał ważną rolę tylko w niewielkiej grupie firm dużych (ponad 10% wskazań tego czynnika). W innych segmentach firm wskaźnik ten osiągnął z reguły tylko 5%.

W tabeli 2 zestawiono rezultaty analizy współzależności występujących pomiędzy zmiennymi objaśniającymi a formami zewnętrznego finansowania działal-

ności firm. Analizę testem $\chi 2$ wykonano tylko w odniesieniu do: kredytu bankowego, leasingu i kredytu kupieckiego, nie można było natomiast wykonać obliczeń w odniesieniu do: faktoringu, franchisingu i środków z UE, ze względu na bardzo niskie liczebności (często brak) wskazań przez większość wyodrębnionych segmentów. W przypadku badania współzależności pomiędzy wielkością firmy i ważkością kredytu kupieckiego, wykonanej dla 2004 i 2006 r., oraz pomiędzy wielkością firmy a ważkością leasingu wykonanej dla 2004 r., wyłączono z analizy firmy duże, bowiem żadna z tych firm nie korzystała wówczas z tych form finansowania.

Zainteresowanie kredytem bankowym jako formą zewnętrznego finansowania działalności było, istotnie statystycznie, zróżnicowane wielkością firmy. W każdym kolejnym roku występuje wzrost częstotliwości wskazań tej formy wraz ze wzrostem wielkości firmy. O ile tylko ok. 70% firm mikro korzystało z tej formy finansowania, na tyle wszystkie firmy duże opierały swoją działalności na kredytach bankowych.

W 2004 i 2006 r. wszystkie firmy – niezależnie od wielkości przychodu – w około 75-80% korzystały z kredytu bankowego. Natomiast w 2005 r. kredyt ten był formą finansowania dla ok. 85% firm deklarujących przychód poniżej 500 tys. zł oraz dla ok. 70% firm deklarujących przychód powyżej 500 tys. zł. Wpływ wielkości przychodu firmy okazał się w tym przypadku statystycznie istotny.

W 2004 i 2005 r. wszystkie firmy – niezależnie od wyniku finansowego – w około 78-83% korzystały z kredytu bankowego. Natomiast w 2006 r. kredyt ten był formą finansowania dla ok. 83% firm deklarujących zysk oraz dla 51% firm deklarujących brak zysku. Wpływ wyniku finansowego firmy okazał się w tym przypadku statystycznie istotny.

W 2004 i 2006 r. wszystkie firmy – niezależnie od wielkości udziału kapitału własnego – w około 80% korzystały z kredytu bankowego. Natomiast w 2005 r. kredyt ten był formą finansowania dla ok. 90% firm z niższym udziałem kapitału własnego oraz dla ok. 80% firm z wyższym udziałem kapitału własnego Wpływ udziału kapitału własnego okazał się w tym przypadku statystycznie istotny.

Wielkość firmy nie decydowała o wyborze leasingu jako formy finansowania w 2005 r., natomiast w pozostałych dwóch latach badanego okresu leasing stosowany był w różnym stopniu przez firmy w zależności od ich wielkości. W 2004 r. firmy duże w ogóle nie stosowały leasingu. W pozostałych segmentach w 2004 r. częstotliwość wskazań leasingu była podobna (ponad 30%), natomiast w 2006 r. wyróżniła się istotnie grupa firm małych, w której 60% firm wykorzystywało leasing (w grupie firm mikro, średnich i dużych wskaźnik ten wynosił około 40%).

Zróżnicowanie częstości stosowania leasingu w zależności od przychodu firmy zmieniało się w badanym okresie. O ile w 2004 i 2006 r. częściej wskazywały na tę formę firmy deklarujące przychód powyżej 500 tys zł (różnica wynosi odpowiednio: 10% i 24%), o tyle w 2005 r. tylko 34% tych firm stosowało leasing, podczas gdy 46% firm wykazujących przychód poniżej 500 tys. zł wskazało tę formę. Wpływ tej zmiennej (wielkości przychodu) był statystycznie istotny.

Tabela 2. Formy zewnętrznego finansowania działalności firm

Zmienna objaśniająca	Kategoria zmiennej objaśniającej	Kredyt bankowy	Faktoring	Leasing	Kredyt kupiecki	Franchising	Środki z UE
2004							
Wielkość firmy	mikro	67,74%	3,23%	38,71%	16,13%	0,00%	0,00%
	małe	86,67%	10,00%	30,00%	23,33%	3,33%	6,67%
	średnie	81,25%	0,00%	31,25%	43,75%	0,00%	0,00%
	duże	100,00%	0,00%	-	-	0,00%	25,00%
	χ^2	**38,183***	-	0,403	**19,696***	-	-
Przychód (w zł)	do 500 tys.	76,32%	3,95%	28,95%	27,63%	0,00%	0,00%
	pow. 500 tys.	80,24%	5,39%	38,92%	21,56%	1,80%	5,39%
	χ^2	2,642	-	**6,443***	0,356	-	-
Wynik finansowy	brak zysku	77,78%	0,00%	33,33%	27,78%	0,00%	0,00%
	zysk	78,69%	6,56%	36,07%	22,95%	1,64%	4,92%
	χ^2	0,405	-	0,100	0,534	-	-
Udział kapitału własnego	do 50%	78,38%	10,81%	43,24%	27,03%	0,00%	8,11%
	pow. 50%	80,00%	0,00%	25,00%	20,00%	2,50%	0,00%
	χ^2	1,667	-	26,423*	14,536*	-	-

Zmienna objaśniająca	*Kategoria zmiennej objaśniającej*	*Kredyt bankowy*	*Faktoring*	*Leasing*	*Kredyt kupiecki*	*Franchising*	*Środki z UE*
2005							
Wielkość firmy	mikro	70,00%	0,00%	43,33%	16,67%	0,00%	0,00%
	małe	81,82%	9,09%	45,45%	21,21%	0,00%	12,12%
	średnie	88,24%	0,00%	35,29%	41,18%	0,00%	0,00%
	duże	100,00%	0,00%	40,00%	20,00%	0,00%	20,00%
	χ^2	19,543*	-	3,360	16,153*	-	-
Przychód (w zł)	do 500 tys.	84,66%	5,11%	46,02%	23,86%	0,00%	8,52%
	pow. 500 tys.	69,62%	0,00%	34,18%	22,78%	0,00%	0,00%
	χ^2	11,552*	-	6,449*	0,688	-	-
Wynik finansowy	brak zysku	83,33%	0,00%	33,33%	33,33%	0,00%	8,33%
	zysk	81,43%	4,29%	44,29%	21,43%	0,00%	5,71%
	χ^2	0,551	-	0,212	0,609	-	-
Udział kapitału własnego	do 50%	89,19%	8,11%	35,14%	27,03%	0,00%	13,51%
	pow. 50%	79,07%	0,00%	46,51%	18,60%	0,00%	0,00%
	χ^2	36,123*	-	0,518	4,719*	-	-

Zmienna objaśniająca	Kategoria zmiennej objaśniającej	Kredyt bankowy	Faktoring	Leasing	Kredyt kupiecki	Franchising	Środki z UE
2006							
Wielkość firmy	mikro	76,92%	3,30%	40,66%	16,48%	0,00%	0,00%
	małe	70,65%	13,04%	60,87%	26,09%	0,00%	19,57%
	średnie	78,95%	0,00%	36,84%	52,63%	0,00%	5,26%
	duże	100,00%	0,00%	40,00%	-	0,00%	20,00%
	χ^2	**7,184***	-	**8,799***	**28,751***	-	-
Przychód (w zł)	do 500 tys.	77,22%	3,80%	30,38%	26,58%	0,00%	0,00%
	pow. 500 tys.	76,14%	6,82%	54,55%	27,27%	0,00%	13,64%
	χ^2	0,955	-	**15,418***	0,333	-	-
Wynik finansowy	brak zysku	51,35%	0,00%	51,35%	40,54%	0,00%	16,22%
	zysk	82,78%	7,18%	46,89%	24,40%	0,00%	8,61%
	χ^2	**9,969***	-	0,272	**4,072***	-	-
Udział kapitału własnego	do 50%	81,08%	10,81%	40,54%	29,73%	0,00%	16,22%
	pow. 50%	79,07%	2,33%	51,16%	23,26%	0,00%	2,33%
	χ^2	2,105	-	0,274	6,360*	-	-

* *Oznacza, że należy odrzucić hipotezę zerową o braku współzależności zmiennych.*
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Wynik finansowy okazał się zmienną, która nie wpływała na poziom zainteresowania leasingiem jako formą finansowania firmy.

Zróżnicowanie stopnia wykorzystywania leasingu w zależności poziomu udziału kapitału własnego w firmie było zauważalne tylko w 2004 r., kiedy to prawie 45% firm z udziałem kapitału własnego do 50% korzystało z tej formy finansowania, podczas gdy stosowało ją tylko 25% firm z udziałem kapitału własnego powyżej 50%. Zróżnicowanie to było statystycznie istotne. W latach 2005 i 2006 zależność ta okazała się statystycznie nieistotna, chociaż różnica pomiędzy tymi dwiema grupami firm wynosiła ok. 10% – na korzyść firm z udziałem kapitału własnego powyżej 50%.

Wielkość firmy decydowała (statystycznie istotnie) o wyborze kredytu kupieckiego jako formy finansowania. W 2004 i 2006 r. firmy duże w ogóle nie stosowały kredytu kupieckiego, a w 2005 r. tę formę wykorzystało 20% firm dużych. W pozostałych segmentach w całym badanym okresie częstotliwość wskazań kredytu kupieckiego wzrastała wraz ze wzrostem wielkości firmy (firmy mikro – 16%, małe – 21-26%, średnie – 41-52% wskazań).

Wielkość przychodu okazała się zmienną, która nie wpływała na poziom zainteresowania kredytem kupieckim jako formą finansowania firmy.

Wynik finansowy był zmienną, która nie wpływała na poziom zainteresowania kredytem kupieckim jako formą finansowania firmy w latach 2004 i 2005, natomiast zróżnicowanie uwidoczniło się w 2006 r., kiedy 40% firm deklarujących brak zysku korzystało z tej formy finansowania, a w grupie firm deklarujących zysk – tylko 24%.

Zainteresowanie kredytem kupieckim było istotnie wyższe w grupie firm z przewagą kapitału zagranicznego niż w grupie firm z przewagą kapitału własnego (różnica ta wynosiła 6-9%).

Zainteresowanie faktoringiem jako formą zewnętrznego finansowania działalności wykazywało tylko ok. 10% firm, głównie mikro i małych i z niskim udziałem kapitału własnego. Z franchisingu korzystało tylko kilka firm w 2004 r. Środki z UE wykorzystywały głównie firmy duże (20-25% firm w tej grupie). Firmy mikro nie korzystały z tych środków w ogóle.

Zakończenie

Przedsiębiorstwo funkcjonujące w gospodarce rynkowej może finansować swoją działalność z kapitału własnego i kapitału obcego.

Kapitał własny daje jego właścicielowi prawo współwłasności przedsiębiorstwa, przejawiające się w uczestnictwie w podziale wypracowanego zysku lub w pokryciu strat oraz prawie głosu na walnym zgromadzeniu udziałowców, odpowiednio do wniesionych wkładów. Uznawany jest za najbezpieczniejsze źródło finansowania działalności przedsiębiorstwa i powinien być zgromadzony w odpowiedniej wysokości.

Kapitał obcy stanowi dodatkowe źródło finansowania działalności i rozwoju przedsiębiorstwa. Jednak w przypadku firm o niewielkich zdolnościach akumulacyjnych może stać się źródłem umożliwiającym sfinansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych i rozwojowych. Największe zapotrzebowanie na zewnętrzne źródła finansowania mają przedsiębiorstwa znajdujące się w okresie dynamicznego rozwoju – zwykle są to podmioty działające stosunkowo niedługo. Umiejętne wykorzystanie kapitału obcego pozwala firmie utrzymać się na rynku, a także wzmocnić przewagę konkurencyjną.

W ciągu ostatnich lat nastąpiły zmiany w finansowaniu działalności małych i średnich przedsiębiorstw. Coraz większa liczba przedsiębiorców odchodzi od wewnętrznych źródeł finansowania, decydując się na inne formy pozyskiwania kapitału. Spowodowane jest to rosnącą konkurencją, która zmusza firmy do podejmowania ryzyka. Jednocześnie przedsiębiorcy są coraz bardziej świadomi swoich decyzji w zakresie wyboru pomiędzy poszczególnymi formami finansowania swojej działalności. Gospodarka rynkowa sprawia, że umiejętność posługiwania się metodami zarządzania finansami oraz odpowiednie kształtowanie struktury kapitału staje się niezbędnym atrybutem każdego, nawet najmniejszego przedsiębiorstwa i niejednokrotnie warunkuje przetrwanie na rynku. Odpowiednie proporcje i rodzaje finansowania wewnętrznego i zewnętrznego są czynnikami, które powodują przewagę nad konkurencją i pozwalają na osiągnięcie wyższej efektywności gospodarowania.

Małe i średnie przedsiębiorstwa, ze względu na ograniczone zasoby kapitałowe, mają ograniczony dostęp do finansowania zewnętrznego. Słaby dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania, a przede wszystkim praktyczny brak możliwości korzystania z finansowania na rynku kapitałowym, sprawia, że finansowanie własne ma dla nich kluczowe znaczenie zarówno na początku działalności, jak i w jej późniejszym rozwoju. Z jednej strony, utrudniony dostęp do obcego kapitału tworzy bariery i hamuje dynamiczny rozwój tych przedsiębiorstw, z drugiej – czyni kluczowym efektywne zarządzanie kapitałami własnymi, które stanowią główne źródło finansowania przedsiębiorstwa.

Najczęściej wykorzystywanym zewnętrznym źródłem finansowania jest kredyt bankowy. Silna konkurencja w sektorze bankowym sprawia, że banki muszą zabiegać o klienta, obniżając prowizje i upraszczając procedury organizacyjno-formalne związane z przyznawaniem kredytów.

W badanej grupie przedsiębiorstw ponad 60% ogółu firm korzystało z kredytu bankowego. Zainteresowanie tą formą zewnętrznego finansowania działalności było zróżnicowane głównie wielkością firmy, o czym świadczą wyniki testu niezależności ch-kwadrat:

- mikroprzedsiębiorstwa w ok. 70% korzystały z kredytów bankowych, zaś wszystkie firmy duże opierały swoją działalność na tym zewnętrznym źródle,
- w 2004 i 2006 r. wszystkie firmy – niezależnie od wielkości przychodu – w około 75-80% korzystały z kredytu bankowego,

- w 2004 i 2005 r. wszystkie firmy – niezależnie od wyniku finansowego – w około 78-83% korzystały z kredytu bankowego,
- w 2004 i 2006 r. wszystkie firmy – niezależnie od wielkości udziału kapitału własnego – w około 80% korzystały z kredytu bankowego.

Kwestią bardzo ważną dla prawidłowego funkcjonowania przedsiębiorstwa jest ustalenie wzajemnych proporcji kapitałów własnych i obcych tak, aby doprowadzić do ukształtowania optymalnej struktury zaangażowanych źródeł. Właściciele firmy, korzystając ze wzrostu rentowności kapitałów własnych i minimalizacji bankructwa, osiągają wówczas optymalny bilans korzyści.

Bibliografia

Encyklopedia biznesu (1995), Wydawnictwo Profesja, Warszawa.
Leksykon finansów (2001), PWE, Warszawa.
Lichtarski J. (red.), (2007) *Podstawy nauki o przedsiębiorstwie*, Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu, Wrocław.
Łuczka T., (2001), *Kapitał obcy w małym i średnim przedsiębiorstwie*, PWN, Warszawa-Poznań.
Wielka encyklopedia powszechna (1965), PWN, Warszawa.

CHI-SQUARE INDEPENDENCE TEST ANALYSIS OF THE OWN AND OUTSIDE ENTERPRISE CAPITAL

Summary

The enterprise functioning and development depends on its capital level and structure. The own capital comes from the enterprise itself or from its shareholders, but the outside capital is obtained from the enterprise environment. The choice of financial sources is very difficult and depends on many inner and outer factors.

The aim of the paper is to present the reasons of changing the level of the own capital and to point out the most frequently used forms of the enterprise activity outer financing.

The aim has been achieved by using chi-square independence test. It is used while researching non-measurable features (qualities) or in the case of researching of independent quality features with quantity ones.

As a result of the researches taken on the group of 318 random enterprises it has been settled that the basic cause of the own capital level changes were surcharges made by hitherto existing partners, but not by increasing number of shareholders. In case of outside capital,

however, more than 60% of the enterprises have availed the bank credit. The decision of taking the bank credit has not been determined by the enterprise incomes, its financial results or the amount of its own capital but mostly by the size of the enterprise.